

CHƯƠNG VII: ĐỊNH UẨN (Tiếp Theo)

Phẩm Thứ Hai: LUẬN VỀ DUYÊN

LUẬN VỀ DUYÊN (Phần 1)

Có tám Đẳng chí, đó là bốn Tĩnh lực, bốn Vô sắc. Có ba Đẳng chí, đó là Vị tương ứng, Tĩnh và Vô lậu. Trong này, bảy địa trước đều có đủ ba loại, địa thứ tám chỉ có hai loại, đó là trừ ra Vô lậu. Các chương như vậy và giải thích về nghĩa từng chương đã linh hội rồi, tiếp theo cần phải phân biệt rộng ra.

Hỏi: Vì sao soạn ra phần luận này?

Đáp: Bởi vì cần phải ngăn chặn tông chỉ của người khác để hiển bày nghĩa lý của mình. Đó là hoặc có người nói: Tám Đẳng chí không thâm nhiếp tất cả các Đẳng chí. Hoặc có người nói: Đẳng chí chỉ là Tĩnh và Vô lậu chứ không phải là Vị tương ứng. Hoặc có người nói: Cõi Dục và Phi tướng phi phi tướng xứ cũng có Vô lậu. Hoặc có người nói: Không có thành tựu Đẳng chí. Vì ngăn chặn các loại ý chấp lạ lùng như vậy, hiển bày tám Đẳng chí thâm nhiếp tất cả Đẳng chí, cho đến có thành tựu Đẳng chí, cho nên soạn ra phần luận này.

Hỏi: Nếu tám Đẳng chí thâm nhiếp tất cả Đẳng chí, thì trong Tỳ-nại-da nói nên hiểu thế nào? Như nói: “Đức Phật đã tiến vào Đẳng chí, tất cả Thanh văn-Độc giác hãy còn không biết tên gọi ấy; Độc giác đã tiến vào Đẳng chí, tất cả Thanh văn không biết; Xá-lợi-tử đã tiến vào, những Thanh văn khác không biết; Đại Mục-kiền-liên đã tiến vào, trừ ra Xá-lợi-tử, Thanh văn khác không biết.” Tại sao nói tám Đẳng chí thâm nhiếp tất cả Đẳng chí?

Đáp: Tất cả Đẳng chí đều thâm nhiếp ở trong tám Đẳng chí, nhưng bởi vì chủng tánh Bát-nhã có sai biệt, cho nên khiến Đẳng chí đã tiến vào-rời ra cũng có mạnh-yếu. yếu thì đối với mạnh không có thể đoán biết, cho nên đưa ra cách nói này. Vì vậy cho nên nói lúc Đức Phật nhập Niết-bàn, tiến vào Đẳng chí Bất Động Minh; lúc Xá-lợi-tử nhập Niết-bàn, tiến vào Đẳng chí Sư Tử Phấn Tấn; lúc Đại Mục-kiền-liên nhập Niết-bàn, tiến vào Đẳng chí Hương Tượng Tần Thân; lúc tôn giả A-nan-đà nhập Niết-bàn, tiến vào Đẳng chí Hoàn Phong, đều bởi vì Căn-Tuệ có sai biệt, cho đến lúc nhập Niết-bàn, đã tiến vào Đẳng chí cũng có sai biệt.

Hỏi: Đẳng trì và Đẳng chí có gì sai biệt?

Đáp: Có người nói: Đẳng trì lấy pháp làm Thể, Đẳng chí lấy năm Uẩn làm Thể.

Có người nói: Đẳng trì chỉ một sát-na, Đẳng chí thì nối tiếp nhau.

Có người nói: Các Đẳng trì tức là Đẳng chí. Có lúc Đẳng chí không phải là Đẳng trì, đó là Đẳng chí Vô tướng, Đẳng chí Diệt tận.

Có người nói: Cũng có lúc Đẳng trì không phải là Đẳng chí, đó là Đẳng trì tương ứng với tâm bất định. Vì vậy nên làm thành bốn câu phân biệt:

1. Có lúc Đẳng chí không phải là Đẳng trì, đó là hai Định không có tâm.

2. Có lúc Đẳng trì không phải là Đẳng chí, đó là Đẳng trì tương ứng với tâm bất định.

3. Có lúc Đẳng chí cũng là Đẳng trì, đó là tất cả các Định có tâm.

4. Có lúc không phải là Đẳng chí cũng không phải là Đẳng trì, đó là trừ ra những tướng trước.

Tĩnh lực thứ nhất có ba loại, đó là Vị tương ứng, Tĩnh và Vô lậu. Vị tương ứng, đó là Ái tương ứng, Ái có thể giữ tâm buộc chặt vào cảnh, tướng ấy thuận với Định cho nên một mình nhận lấy tên gọi ấy, những nhân duyên khác như trước đã nói. Tĩnh đó là thiện hữu lậu. Vô lậu đó là Thánh đạo.

Hỏi: Định thiện hữu lậu, có vết bẩn, có hỗn loạn, có chất độc, có gai nhọn, có rò rỉ, có sai lầm, tại sao gọi là Tĩnh?

Đáp: Tuy không phải là hoàn toàn Tĩnh, mà bởi vì Tĩnh thuộc phần ít cho nên gọi là Tĩnh. Nghĩa là không xen tạp phiền não, trái ngược với phiền não, dẫn dắt phát khởi Tĩnh thuộc thắng nghĩa vô lậu, thuận với Thánh đạo, quyển thuộc của Vô lậu.

Hỏi: Đẳng chí Vô lậu là Tĩnh thuộc thắng nghĩa, vì sao không gọi là Tĩnh?

Đáp: Có người nói: Cần phải nói mà không nói, thì nên biết là có khác.

Có người nói: Vô lậu gọi là Tĩnh, điều ấy tất cả đều biết rõ ràng; hữu lậu gọi là Tĩnh, không phải là tất cả đều biết, vì vậy chỉ nói đến hữu lậu.

Có người nói: Lập thành tên gọi dựa vào nghĩa sai biệt, Định thiện hữu lậu, đầu tiên là trái với pháp nhiễm, nghĩa của Tĩnh là hơn hẳn, cho nên gọi là Tĩnh; Thánh đạo đoạn trừ lậu, nghĩa của Vô lậu là hơn hẳn, cho nên gọi là Vô lậu.

Như Tĩnh lự thứ nhất có ba loại, cho đến Vô sở hữu xứ có ba loại cũng như vậy. Phi tướng phi phi tướng xứ chỉ có hai loại, đó là trừ ra Vô lậu, bởi vì cõi Dục và Hữu Đảnh không có Thánh đạo.

Hỏi: Vì sao hai địa này không có Thánh đạo?

Đáp: Bởi vì không phải là ruộng đất, không phải là đồ chứa, cho đến nói rộng ra.

Lại nữa, cõi Dục không phải là địa của Định, không phải là địa của Tu, không phải là địa của lìa nhiễm, Hữu Đảnh thì mông muội-chậm chạp-yếu kém; phải là địa của Định, địa của Tu, địa của lìa nhiễm, sáng tỏ-nhanh nhạy-mạnh mẽ thì mới có Thánh đạo.

Có người nói: Cõi Dục tăng mạnh về trạo cử, Hữu Đảnh tăng mạnh về trầm lặng; phải là địa không quá nhiều trạo cử, không quá nhiều trầm lặng thì mới có Thánh đạo.

Có người nói: Cõi Dục thì tán loạn, Hữu Đảnh thì do dự; phải là địa vắng lặng-quyết định thì mới có Thánh đạo.

Có người nói: Cõi Dục và Hữu Đảnh là phía dưới-phía trên, Thánh đạo ở giữa không thuộc về phía nào.

Có người nói: Cõi Dục-Hữu Đảnh là gốc rễ của nghiệp nhân và quả báo(hữu) cho nên không có Thánh đạo, đó là cây sinh tử, hoặc là gốc rễ ở dưới, thân-cành... ở trên; hoặc là gốc rễ ở trên, thân-cành ở dưới. Cõi Dục thì gốc rễ ồn ào hỗn tạp, nói là gốc rễ ở dưới, bởi vì có đủ năm nẻo. Hữu Đảnh thì gốc rễ khó lìa bỏ, nói là gốc rễ ở trên, bởi vì lìa bỏ cuối cùng. Nếu dựa vào gốc rễ ồn ào hỗn tạp làm cây sinh tử, thì cõi Dục làm gốc rễ, bốn Tĩnh lự làm thân, ba Vô sắc làm cành, Hữu Đảnh làm nhánh lá. Nếu dựa vào gốc rễ khó lìa bỏ làm cây sinh tử, thì Hữu Đảnh làm gốc rễ, ba Vô sắc làm thân, bốn Tĩnh lự làm cành, cõi Dục làm nhánh lá. Vì vậy nói cõi Dục-Hữu Đảnh là gốc rễ của nghiệp nhân và quả báo. Bởi vì là gốc rễ của nghiệp nhân và quả báo, cho nên không có Thánh đạo.

Hỏi: Có thể có lúc thành tựu Vị tương ứng của Tĩnh lự thứ nhất chứ không phải là Tịnh-Vô lậu chăng?

Đáp: Có, đó là Ái cõi Dục chưa hết. Bởi vì Ái của địa dưới chưa hết, cho nên chắc chắn thành tựu Ái của địa trên, chắc chắn chưa đạt được Tịnh-Vô lậu Căn bản của địa trên.

Hỏi: Có thể có lúc thành tựu Tịnh của Tĩnh lự thứ nhất chứ không phải là Vị tương ứng-Vô lậu chăng?

Đáp: Có, đó là dị sinh sinh vào cõi Dục và cõi Phạm Thế, Ái cõi Phạm Thế không còn. Bởi vì sinh vào địa này hoặc là địa dưới, mà Ái

của địa này chưa hết, cho nên chắc chắn thành tựu Tịnh của địa này, chắc chắn không thành tựu Vị tương ứng của địa này. Và lại, bởi vì dị sinh cho nên không thành tựu Vô lậu.

Hỏi: Có thể có lúc thành tựu Vô lậu của Tĩnh lự thứ nhất chứ không phải là Vị tương ứng-Tĩnh chẳng?

Đáp: Có, đó là Thánh giả sinh trên cõi Phạm Thế. Bởi vì Thánh giả sinh ở địa trên, cho nên chắc chắn thành tựu Vô lậu của địa dưới. Chắc chắn không thành tựu Vị tương ứng-Tĩnh của địa dưới, bởi vì Vị tương ứng đã đoạn, Tĩnh vượt qua cõi-địa thì xả.

Hỏi: Sinh ở địa trên cũng thành tựu tâm Thông quả của địa dưới, vì sao nói là không thành tựu Tĩnh của địa dưới?

Đáp: Có người nói: Vô phú vô ký cũng gọi là Tĩnh, mà trong này không nói đến, bởi vì đó là quả của địa trên, cho nên không gọi là Tĩnh của địa dưới. Và lại, tất cả các địa có thể đạt được thì trong này nói đến, tâm Thông quả ở cõi Vô sắc không có, vì vậy không nói đến.

Nói như vậy thì Tĩnh của Định nói đến trong này là thiện hữu lậu, cho nên không phải là vấn nạn.

Hỏi: Có thể có lúc thành tựu Vị tương ứng-Tĩnh của Tĩnh lự thứ nhất chứ không phải là Vô lậu chẳng?

Đáp: Có, đó là dị sinh sinh vào cõi Dục, Ái cõi Dục không còn, Ái cõi Phạm Thế chưa hết, và sinh ở cõi Phạm Thế, Ái cõi Phạm Thế chưa hết. Bởi vì sinh vào địa này hoặc là địa dưới, mà Ái của địa này chưa hết, cho nên chắc chắn thành tựu Vị tương ứng-Tĩnh của địa này. Và lại, bởi vì dị sinh cho nên không thành tựu Vô lậu.

Hỏi: Có thể có lúc thành tựu Vị tương ứng-Vô lậu của Tĩnh lự thứ nhất chứ không phải là Tĩnh chẳng?

Đáp: Không có, bởi vì thành tựu Vị tương ứng-Vô lậu của địa này, thì chắc chắn thành tựu Tĩnh của địa này.

Hỏi: Có thể có lúc thành tựu Tĩnh-Vô lậu của Tĩnh lự thứ nhất chứ không phải là Vị tương ứng chẳng?

Đáp: Có, đó là Thánh giả sinh vào cõi Dục và cõi Phạm Thế, Ái cõi Phạm Thế không còn. Bởi vì Thánh giả sinh vào địa này hoặc là địa dưới, mà Ái của địa này không còn, thì chắc chắn thành tựu Tĩnh-Vô lậu của địa này chứ không phải là Vị tương ứng.

Hỏi: Có thể có lúc thành tựu Vị tương ứng-Tĩnh-Vô lậu của Tĩnh lự thứ nhất chẳng?

Đáp: Có, đó là Thánh giả sinh vào cõi Dục, Ái cõi Dục không còn, Ái cõi Phạm Thế chưa hết, và sinh ở cõi Phạm Thế, Ái cõi Phạm Thế

chưa hết. Bởi vì Thánh giả sinh vào địa này hoặc là địa dưới, mà Ái của địa này không còn. Bởi vì Ái của địa này chưa hết, thì chắc chắn thành tựu ba loại của địa này.

Hỏi: Có thể có lúc không thành tựu Vị tương ứng của Tịch lự thứ nhất chứ không phải là Tịch-Vô lậu chăng?

Đáp: Có, đó là Thánh giả sinh vào cõi Dục và cõi Phạm Thế, Ái cõi Phạm Thế không còn.

Những vấn như vậy đều nói như bản luận, tùy theo sự thích hợp ngược lại với thành tựu, cần phải nói rộng ra.

Hỏi: Ái cõi Phạm Thế không còn, cũng không thành tựu Tịch thuộc phần lui sụt của Tịch lự thứ nhất, vì sao trong này không nói?

Đáp: Có người nói: Cần phải nói mà không nói đến, thì nên biết là nghĩa này có khác.

Có người nói: Trong này nói đến không thành tựu toàn phần, ở cõi ấy tuy không thành tựu thuận phần lui sụt, mà thành tựu loại khác, cho nên không nói đến.

Hỏi: Vì sao Tịch của Định vượt qua cõi-địa thì xả, chứ không phải là Vô lậu?

Đáp: Tịch của Định là hữu lậu, rơi vào cõi-địa, sinh ở địa trên chán ngán địa dưới, và bởi vì không có tác dụng thì xả. Vô lậu tuy rơi vào địa mà không rơi vào cõi, sinh ở địa trên mà không chán ngán địa dưới, tuy không có tác dụng mà không xả.

Hỏi: Có thể có lúc đạt được Vị tương ứng của Tịch lự thứ nhất chứ không phải là Tịch-Vô lậu chăng?

Đáp: Có, đó là lúc từ cõi Phạm Thế không còn Ái mà lui sụt, và lúc trên cõi Phạm Thế chết đi sinh vào cõi Dục.

Hỏi: Lúc ở cõi Phạm Thế không còn Ái mà lui sụt, cũng đạt được Tịch thuộc phần lui sụt của Tịch lự thứ nhất, vì sao trong này không nói?

Đáp: Có người nói: Cần phải nói mà không nói đến, thì nên biết là nghĩa này có khác.

Có người nói: Trong này nói đến đạt được toàn phần, ở cõi ấy chỉ đạt được phần ít, cho nên không nói đến.

Hỏi: Có thể có lúc đạt được Tịch của Tịch lự thứ nhất chứ không phải là Vị tương ứng-Vô lậu chăng?

Đáp: Có, đó là lúc dị sinh không còn Ái cõi Dục, bởi vì lúc ấy là nhiệm cõi Dục là đạo giải thoát thứ chín, đạt được Tịch Căn bản của Tịch lự thứ nhất.

Hỏi: Có thể có lúc đạt được Vô lậu của Tịch lự thứ nhất chứ không phải là Vị tương ứng-Tịch chẳng?

Đáp: Có, đó là lúc dựa vào Tịch lự-Tịch lự trung gian, tiến vào Chánh tánh ly sinh, và lúc đạt được quả A-la-hán.

Hỏi: Tiến vào Chánh tánh ly sinh, cũng đạt được Tịch của Tịch lự thứ nhất, đó là Thế tục trí Hiện quán biên, vì sao trong này không nói?

Đáp: Có người nói: Cần phải nói mà không nói đến, thì nên biết là nghĩa này có khác.

Có người nói: Trong này nói đến đạt được toàn phần, lúc ấy chỉ đạt được phần ít, cho nên không nói đến.

Có người nói: Trong phần vị tiến vào Chánh tánh ly sinh, phần nhiều không đạt được, chỉ đạt được trong ba sát-na, cho nên không nói đến.

Có người nói: Chỉ vào lúc Thế đệ nhất pháp diệt đi, Khổ pháp trí nhãn sinh ra, gọi là tiến vào Chánh tánh ly sinh, bởi vì lúc bấy giờ chỉ đạt được Vô lậu cho nên không nói đến Tịch.

Hỏi: Lúc đạt được quả A-la-hán, trước đó đã đạt được Vô lậu của Tịch lự thứ nhất, đó là lúc tiến vào Chánh tánh ly sinh, vì sao lại nói là đạt được Vô lậu?

Đáp: Văn này chỉ cần nói lúc tiến vào Chánh tánh ly sinh, không cần nói đạt được quả A-la-hán, mà đưa ra cách nói này là muốn hiển bày lúc trước tuy đạt được Vô lậu của Học nhưng chưa đạt được Vô học, vì thế cho nên nói lại.

Hỏi: Nếu như vậy thì cũng phải nói lúc khởi lên Thiền trên cõi Phạm Thế mà lui sụt quả A-la-hán, bởi vì lúc bấy giờ trở lại đạt được Vô lậu của Học?

Đáp: Lý cũng nên nói mà không nói đến, bởi vì muốn hiển bày Vô lậu là công đức thù thắng, vào lúc thắng tiến hiển bày đạt được thì thuận, lúc lui sụt hiển bày đạt được thì không thuận, cho nên không nói đến.

Hỏi: Nếu như vậy thì lúc đạt được quả thuộc Học, và lúc Tín thắng giải luyện căn làm Kiến chí, đều đạt được Vô lậu thù thắng, vì sao trong này không nói?

Đáp: Phần vị này trước là Học, nay đã đạt được cũng là Học, cho nên không nói đến. Vì vậy cho nên cũng không nói đến Vô học luyện căn.

Hỏi: Lúc đạt được quả A-la-hán, cũng đạt được vô lượng pháp thiện hữu lậu, vì sao không nói là cũng đạt được Tịch?

Đáp: Có người nói: Cần phải nói mà không nói đến, thì nên biết là nghĩa này có khác.

Có người nói: Vô lậu thì rời bỏ trước-đạt được sau, cho nên nói đến; hữu lậu không rời bỏ trước mà đạt được sau, cho nên không nói đến.

Có người nói: Nay đã đạt được và trước đã đạt được, đều gọi là Tịnh, nghĩa không có gì sai biệt, không như Học và Vô học có tướng sai biệt, cho nên không nói đến.

Có người nói: Tuy là đạt được nhưng bởi vì không nhất định cho nên không nói đến, đó là bởi vì sinh ở cõi Dục và cõi Phạm Thế đạt được quả A-la-hán là đạt được, sinh ở địa trên thì không đạt được.

Có người nói: Trong này nói về đạt được tất cả, lúc ấy đạt được phần ít, cho nên không nói đến.

Hỏi: Có thể có lúc đạt được Vị tương ứng-Tịnh của Tịnh lự thứ nhất chứ không phải là Vô lậu chăng?

Đáp: Có, đó là lúc ở trên cõi Phạm Thế chết đi sinh vào cõi Phạm Thế, bởi vì lúc Trung Hữu sinh ra thì cả hai đều đạt được.

Hỏi: Có thể có lúc đạt được Vị tương ứng-Vô lậu của Tịnh lự thứ nhất chứ không phải là Tịnh chăng?

Đáp: Không có.

Hỏi: Lúc A-la-hán khởi lên Triền của cõi Phạm Thế mà lui sụt, đều đạt được hai loại, vì sao nói là không có?

Đáp: Nên nói là có, tức là trước đây đã nói; mà nói là không có, thì nên biết là nghĩa này có khác.

Có người nói: Trước không thành tựu, nay thành tựu thì gọi là đạt được Vô lậu của Tịnh lự thứ nhất; trước đã thành tựu, cho nên không nói đến.

Có người nói: Trước đây đã nói Vô lậu là công đức thù thắng, vào lúc thắng tiến hiển bày đạt được thì thuận, lúc lui sụt hiển bày đạt được thì không thuận, cho nên không nói đến.

Hỏi: Có thể có lúc đạt được Tịnh-Vô lậu của Tịnh lự thứ nhất chứ không phải là Vị tương ứng chăng?

Đáp: Có, đó là lúc Thánh giả không còn Ái cõi Dục, bởi vì lúc đạt được quả Bất hoàn thì cả hai đều đạt được.

Hỏi: Có thể có lúc đạt được Vị tương ứng-Tịnh-Vô lậu của Tịnh lự thứ nhất chăng?

Đáp: Không có.

Hỏi: Lúc khởi lên Triền của cõi Phạm Thế mà lui sụt quả A-la-

hán, ba loại đều đạt được, vì sao không nói đến?

Đáp: Bởi vì lúc bấy giờ Tịnh đạt được phần ít, cho nên không nói đến; Vô lậu nói như trước.

Hỏi: Đạt được và thành tựu có gì sai biệt?

Đáp: Có người nói: Tên gọi tức là sai biệt, đó gọi là đạt được, gọi là thành tựu.

Có người nói: Chưa đạt được mà đạt được thì gọi là đạt được, đã đạt được mà đạt được thì gọi là thành tựu.

Có người nói: Lúc đầu đạt được thì gọi là đạt được, về sau nhiều lần đạt được thì gọi là thành tựu.

Có người nói: Trước không thành tựu mà thành tựu thì gọi là đạt được, trước thành tựu mà thành tựu thì gọi là thành tựu.

Có người nói: Trước không có hệ thuộc mà có hệ thuộc thì gọi là đạt được, trước có hệ thuộc mà có hệ thuộc thì gọi là thành tựu.

Có người nói: Lần đầu đạt được thì gọi là đạt được, đạt được rồi không đoạn mất thì gọi là thành tựu.

Có người nói: Lần đầu gặt hái thì gọi là đạt được, đạt được rồi không mất thì gọi là thành tựu. Vì vậy đạt được chỉ thuộc về lúc đầu, thành tựu bao gồm lúc đầu và về sau. Đó gọi là sự sai biệt giữa đạt được và thành tựu.

Hỏi: Có thể có lúc rời bỏ Vị tương ứng của Tịnh lự thứ nhất chứ không phải là Tịnh-Vô lậu chăng?

Đáp: Có, đó là lúc không còn Ái cõi Phạm Thế.

Những vấn đề như vậy đều nói như bản luận, tùy theo sự thích hợp ngược lại với đạt được, cần phải nói rộng ra.

Hỏi: Lúc Ái cõi Phạm Thế không còn, cũng rời bỏ Tịnh thuộc phần lui sụt, vì sao trong này không nói?

Đáp: Trong này nói về rời bỏ tất cả, lúc ấy chỉ rời bỏ phần ít, cho nên không nói đến.

Hỏi: Đạt được quả-luyện căn và phần vị lui sụt, đều có lúc chỉ rời bỏ Vô lậu của Tịnh lự thứ nhất chứ không phải là pháp khác, vì sao trong này không nói?

Đáp: Có người nói: Cần phải nói mà không nói đến, thì nên biết là nghĩa này có khác.

Có người nói: Trong này nói về rời bỏ mà không đạt được, lúc ấy rời bỏ trở lại đạt được, cho nên không nói đến.

Hỏi: Rời bỏ và không thành tựu có gì sai biệt?

Đáp: Tên gọi tức là sai biệt, đó gọi là rời bỏ, gọi là không thành

tự. Như vậy đều ngược lại với đạt được-thành tựu như trước, cần phải nói rộng ra.

Hỏi: Có thể có lúc lui sụt Vị tương ứng của Tĩnh lực thứ nhất chứ không phải là Tĩnh-Vô lậu chăng?

Đáp: Không có, bởi vì rời bỏ phiền não không gọi là lui sụt.

Hỏi: Có thể có lúc lui sụt Tĩnh của Tĩnh lực thứ nhất chứ không phải là Vị tương ứng-Vô lậu chăng?

Đáp: Có, đó là lúc dị sinh từ cõi Dục không còn Ái mà lui sụt.

Hỏi: Có thể có lúc lui sụt Tĩnh-Vô lậu của Tĩnh lực thứ nhất chứ không phải là Vị tương ứng chăng?

Đáp: Có, đó là lúc Thánh giả từ cõi Dục không còn Ái mà lui sụt.

Hỏi: Có thể có lúc lui sụt pháp khác chăng?

Đáp: Không có.

Hỏi: Lúc khởi lên Triền của hai cõi trên mà lui sụt quả Vô học, và lúc từ chủng tánh mà lui sụt, đều có lúc lui sụt Vô lậu của Tĩnh lực thứ nhất chứ không phải là pháp khác, vì sao trong này không nói?

Đáp: Có người nói: Cần phải nói mà không nói đến, thì nên biết là nghĩa này có khác.

Có người nói: Trong này nói về lui sụt mà không đạt được, lúc ấy tuy lui sụt mà trở lại đạt được, cho nên không nói đến.

Hỏi: Rời bỏ và lui sụt có gì sai biệt?

Đáp: Tên gọi tức là sai biệt, đó gọi là rời bỏ, gọi là lui sụt.

Có người nói: Rời bỏ bao gồm lúc thăng tiến và lui sụt, lui sụt chỉ riêng lúc lui sụt.

Có người nói: Rời bỏ bao gồm lúc giảm bớt và tăng thêm, lui sụt chỉ riêng lúc giảm bớt.

Có người nói: Rời bỏ bao gồm lúc ở trên và ở dưới, lui sụt chỉ riêng lúc ở dưới.

Có người nói: Rời bỏ bao gồm lúc thịnh và suy, lui sụt chỉ riêng lúc suy.

Có người nói: Rời bỏ bao gồm ba loại như Vị tương ứng..., lui sụt chỉ có hai loại, trừ ra Vị tương ứng.

Có người nói: Rời bỏ bao gồm lợi căn và độn căn, lui sụt chỉ riêng độn căn. Đó là sự sai biệt giữa rời bỏ và lui sụt.

Nên biết trong này có sáu loại thành tựu, sáu loại không thành tựu, năm loại đạt được, ba loại rời bỏ, hai loại lui sụt, để trình bày về ba loại sai biệt như Vị tương ứng-Tĩnh-Vô lậu của Tĩnh lực thứ nhất. Như

nói về Tĩnh lự thứ nhất, cho đến Vô sở hữu xứ nói cũng như vậy. Đây là nói chung, trong đó có sai biệt như lý nên biết. Phi tưởng phi phi tưởng xứ không có đủ ba loại, cho nên không hiển bày về chủng loại, nhưng đối với hai loại vốn có cũng dựa theo như trên, nên biết!

